
HÍREK

Petőhenye, a Makovecz Imre tervezte római katolikus templom felszentelési ünnepe (Bata Tibor felvételei)

AZ ÚJRAALAPÍTOTT CORVIN-LÁNCOT, a legmagasabb kulturális kitüntetést vette át Makovecz Imre Orbán Viktor miniszterelnöktől az első hat díjazott (Balogh János, Lámfalussy Sándor, Lukács János, Szabó Magda, Teller Ede) egyikeként.

PETŐHENYÉN augusztus 18-án adták át és szentelték fel a Makovecz Imre tervezte római katolikus kápolnát. A nagy nehézségek árán megvalósított templomot a környékből összegyűlt 2500 ember köszöntötte, és vendégül látták az Angliából érkezett, harminc házaspárból álló csoportot is, akik Petőhenyéről származó, Angliában élő barátjuk kezdeményezésére adták össze a berendezéshez a pénzt. A megnyitó beszédet Boross Péter, volt miniszterelnök tartotta, a helybeli zenekar és kórus Purcell műveket adott elő a vendégek tiszteletére.

DAVID PEARSON: *New Organic Architecture – The breaking wave* című könyve a Gaia Books Ltd. kiadásában jelent meg. Az organikus építészeti alkotásokról teljes nemzetközi körképet rajzoló kötetben Makovecz Imre legújabb munkáit is bemutatja a szerző.

CSÍKSZEREDÁN elhelyezték a Makovecz Imre által tervezett római katolikus templom alapkövét. Ha igen lassan is, de folytatódnak a kilencvenes évek második felétől Erdélybe tervezett munkái, a vargyasi, temesvári és kolozsvári templom, a sepi-szentgyörgyi ravatalozó. (lent: a templom távlati rajza)

VÁNDORISKOLA

A képen a beregi újjáépítés során elsőnek felépült házat mutatjuk be, amely Révai Attila terve alapján és a Nyíregyházi ÉPKER kivitelezésében készült el hat hét alatt. A Kós Károly Egyesülés Tákoson és Gulácson végzi az újjáépítés építészeti feladatait, körülbelül 300 lakóház tervezési, adaptálási, műszaki felügyeleti munkáit látják el, a helyszínen a Vándoriskola végzett és jelenlegi tagjai dolgoznak folyamatosan. (Fotó: Bata Tibor)

A VI. ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA Főépítész Bizottsága a rendező Gyula város Önkormányzatával és az Országos Főépítész kollégiummal közösen az év főépítésze 2000 díjat adományozta Lőrinczné dr. Szabó Tündének, Somogy megye, és Philipp Frigyesnek, Vác főépítésének. Szabó Tünde másfél évtizedes, eredményes megyei főépítész tevékenységéért; a megye településeinek arculatformálásában, a műemlékvédelemben, a népi építészeti és helyi értékvédelemben kifejtett kimagasló munkájáért; a főépítész hálózat megyén belüli fejlesztéséért részesült a kitüntetésben.

Az e számunkban ismertett, a szőládi löszpincék felújításával és értékmegőrzésével kapcsolatos munka 1999-ben az *Európa megőrzése* elnevezésű Henry Ford díjat kapta. Szőládon, Somogydöröcskén és más somogyi helyszíneken a Duna TV készített filmeket a Szabó Tünde irányította értékvédelmi munkák eredményéről, ezeket rövidesen sugározni fogják.

A HETVENÖT ÉVE ELHUNYT HAUZSMANN ALAJOSRÓL szóló, nagy jelentőségű tanulmányában a XII. kerületi Sport Kórházzal kapcsolatban írta Czagány István 1978-ban: *Épületeinek elhelyezésében tehát a legfőbb szempont volt az egészségügyi és praktikus követelmények kielégítése. Ezt az elvi állásfoglalását nyomatékosan hangsúlyoznunk kell, mert a Győri út – Alkotás utca – Kiss János altábornagy utca által határolt telektömbön ezt valósította meg olyan korban, amikor a kapitalista telekuzsora és spekuláció mindenek az ellenkezőjére törekedett. A város belterületén, a minimumra kiszabott telkek beépítésekor sok esetben Hauszmann sem tudta ezeket az ideális elveket betartani. Itt azonban, ahol szabad területek bőven állottak rendelkezésre, az önálló kis épületek laza növényi keretbe állítása mellett tett hitet, és ezzel a korabeli építészet leghaladóbb törekvését szolgálta, amely csak évtizedek múlva tudott városépítészetünkben tért hódítani.*

Az országos műemlékjegyzékben szereplő (!) épület-együttes megbontásához, egyes elemeinek lerombolásához, az Alkotás utca menti növényzet teljes megszüntetéséhez, és tömör „nagyvárosias” beépítéséhez megvannak a műemlékes szakhatóság hozzájárulásai.

2001. szeptember 8-án kerül sor négy vándor diplomamunkájának bemutatására és megvédésére, valamint az újonnan jelentkezők felvételi pályázatának elbírálására a Magyar Építőművészek Szövetsége székházában.

A felvételi pályázat kiírása

Zebegény a Dunakanyar nyugati bejáratánál fekszik. A falu hangulatát és szerkezetét meghatározzák a táj adottságai: a Börzsöny és a Duna találkozása. Utcahálózata több száz év alatt alakult ki, épületei a XIX. század végéről és a XX. század első feléből valók, a korábbi falusi jellegre ráépült a polgárosodó típusú beépítés, s néhol az üdülőhelyi hangulat. Az utóbbi tíz évben a falu építészeti fejlődése észrevehető, elkezdődött a főtér (Petőfi tér) burkolatainak helyreállítása, a légvezetékek és vb. oszlopok kandeláberekre történő cseréje, a középületek felújítása, építése (orvosi rendelő, üzletsor árkád, iskola-étkező, Kenderes panzió, stb.), a patak rendezése és gyalogos megközelíthetősége.

A főtér mögötti hegy a Kálvária domb, ide vezet fel az 1853-ban épült klasszicista kálvária stációkkal és a hegy tetején kápolnával. Az 1930-as években hősi emlékművet és országzászlót építettek a plató északi részére Maróti Géza szobrász-építész tervei alapján. Az emlékmű közadakozásból készült, s a háborús idők eljöttével a befejezés elmaradt. Hiányoznak az országzászlót körülvevő oszlopok tetejéről a kettőskeresztek, valamint egyéb részletek. Az oszlopokra kb. a hetvenes években vasbeton gerendákból kilátó hidat építettek, mely barkácsolt jellegével tönkreteszi az emlékmű összképét. Napjainkban a falu vezetői és civil szervezetek is fontosnak tartják az emlékmű befejezését, a több mint hatvan év alatt megrongálódott természetes támfalak és oszlopok helyreállítását és környezetének méltó rendezését.

A tavalyi kerek évforduló óta az emlékművet Trianon-emlékhelyként használják. Ezért az országzászló egész évben félárbocon lobog, s idén emlékharangot is szenteltek, mely minden nap 16.30-kor fog megszólalni. Minden évben június negyedikén nagyszabású rendezvényt tartanak az emlékműnél több ezer résztvevővel, istentisztelettel, az egyházak, az állam és civil szervezetek képviselőinek részvételével.

Tervezendő ezen ünnepi alkalmakkor felállítandó szabadterei oltár, valamint az oltár és „templomhajó” ideiglenes jellegű lefedése. A tervben kiválasztandó az oltár és a fedett-nyitott „templom” helye, építészeti megoldása, felállítása és lebontása.

Diplomázók

Diplomázásra Bán Zoltán, Ferenc Attila, Kovács Ágnes és Kurucz Szabolcs jelentkezett. Diplomamunkaként bemutatásra kerülő feladatok:

Bán Zoltán: Tákos, Bereg 6. típusú ház (konzulens: Zsigmond László)

Ferenc Attila: Tiszapüspöki, gyógyszerter (mester: Makovecz Imre)

Kovács Ágnes: Kenézlő, családi ház (mester Salamin Ferenc) és Gibárt, világháborús emlékhely (mester Makovecz Imre)

Kurucz Szabolcs: Lenti, erdészeti irodaház, mozdonyszín, kisvasúti gazdasági épület (mester: Jankovics Tibor)

Az eredményekről következő számunkban számolunk be a diplomás vándorok bemutatásával együtt.

SZEGED VÁROS FŐMÉRŐKEINEK ÉS MÉRNÖKI HIVATALÁNAK KRÓNIKÁJA címmel jelent meg Ozsváthné Csegezi Monika és Ozsváth Gábor Dániel szegedi kutatók könyve (Bába és Társai kiadó, 6724. Szeged, Cserzy Mihály utca 11.) A *Tisza hangja* sorozat 94. köteteként. A szerzők kutatásaikat a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium megbízásából kezdték el, hogy a főépítési tervezési jogosultságra vonatkozó jogszabály megalkotásához Szeged történetéből szolgáltatassanak történelmi példát.

SZŐKE LAJOS geomantiai tárgyú könyvei megrendelhetők a kiadónál: Faktor Bt 1465 Budapest PF 1735 (20/9429720 vagy 28/445739)

Egységkárosító földszegzések (600 Ft)

Bérlés a harmadik évezredhez (1000 Ft)

Irányítható földszegzések (650 Ft)

Befolyásolhatatlan földszegzések (950 Ft)

A hiányzó láncszem (1050 Ft)

A hetedik pecsét feltörése (600 Ft)

Az emberiség égi eredetű ABC-jelrendszere (820 Ft)

és tanfolyamok anyagának másolatai:

A figyelmeztetések kora (800 Ft)

Csillagösvény I-II

Anonymus 2000 (2000 Ft)

MIKLÓSSY ENDRE könyve *Túl a tornyon, melyet porbul rakott a szél* címen jelent meg. A könyv keletkezésének körülményeiről írja a szerző: A nyolcvanas évek elejétől néhányan hangos folyóiratot kezdtünk el szervezni és készíteni *Lélegzet* címmel. Győre Balázst, Rácz Pétert, Tábor Ádámot és Tábor Esztert emelném ki a népes sorból. Mind cenzúraiselt emberek, akik egyrészt abból a feltevésből indultunk ki, hogy az éberség ebben az esetben kisebb, mint ami a könyvnyomtatásnak a Gutenbergtől Sztálinig terjedő történetében újabban szokássá vált, másrészt pedig Tábor Ádámnak abból a megjegyzéséből, hogy a hang a sötétben is hallatszik. Mindkét feltevés helyénvalónak bizonyult.

A Fülep Lajos centenáriumának szentelt rendezvényre készült e kötet legelső tanulmánya. Azután, ahogy potyogtak ki a cenzúra fogai, mind több könyv jelent meg, ezekről néha felkérésre recenziókat írtam. Majd *Kodolányi Gyula* ösztönzésére 1996-ban hozzákezdtem a jelen könyv alapját képező gondolkodói portrék megírásához, amelyeket folyamatosan közölt a Magyar Szemle. Az írásokat *Kunszt György* javaslatára kerekítettem köteté. Alapgondolatát először *Sava Babicnak*, Hamvas Béla szerb tolmácsolójának a tanítványai előtt mondtam el Belgrádban, 1998 tavaszán. 1999-ben keresett meg a *Széphalom Könyvműhely*, vállalkozván jelen kötetem kiadására.

A kötet tanulmányai *Hamvas Béla*, *Szabó Lajos*, *Karácsony Sándor*, *Várkonyi Nándor*, *Kerényi Károly* és *Fülep Lajos* életműve köré csoportosulnak, ezzel azt a szellemi vonulatot világítják meg, amelyet alakulásakor a Kós Károly Egyesülés a legfontosabb feltárandó magyar hagyománynak tekintett és amelynek a köztudatba és közgondolkodásba emelését egyik céljául tűzte ki. A feladat teljesítéséhez nagyon szerény mértékben járultunk hozzá egy-egy elfelejtett publikáció újraközlésével, újabb tanulmányok ismertetésével, most örömmel hívjuk fel a figyelmet Miklóssy Endre könyvére, amely ezt a hagyományt egy kötetbe sűrítve kínálja az olvasónak.

Gergely Ágnes

1 – *Véleménye szerint mi a művészet jelenlegi, illetve kívánatos helye, szerepe a társadalmi életben?*

Nemzedékem életét sokáig megkeserítették a különféle szerep-elvárások. Utána pedig belezuhantunk egy olyasfajta kötetlenségbe, amely kilazította a közös dolgok fontosságát. Úgy képzelem, ha egyszer, csak egyetlenegyszer sikerülne írnom egy olyan verset, amelynek olvastán valaki azt mondaná: *ma mégsem leszek öngyilkos*, talán megfelelnek annak a feladatnak, amelyre ki vagyok rendelve.

2 – *Hogyan ítéli meg a művészek és a közönség viszonyát, kell-e és hogyan lehet azon változtatni?*

Japánban mindenki tanul hangszeres zenét, éneket, ecsetkezelést, haikuírást. Európában még messze vagyunk ettől. Annál is inkább, mert művész és közönség viszonya egyre kommercializálódik. Természetesen a brigádnaplóba jegyzett író-olvasó találkozók sem voltak kellemesek, nem. De a jó közönség minden útvesztőben rátalál a jó műre; ebben makacsul hinnünk kell.

3 – *Milyennek látja a művészeti oktatás helyzetét?*

Tanár vagyok. Azt hiszem, ugyanazzal az intenzitással kell tanítani, mint – például – írni. És tudni kell, hogy legalább akkora a felelősségünk, mint az intézményeké.

4 – *Milyennek látja a hagyomány szerepét a művészetben, a nemzeti és a nemzetekfeletti értékrend viszonyát?*

Minden jó hagyományhoz, örökséghez kötődni kell, felelem nélkül. A művészet eleve fölötte van a rossz kötődéseknek, vagyis nemzetekfeletti. Nem ismer béklyót. Hiszen béklyó volt-e Kosztolányi rajongása a magyar nyelv iránt?! Csak néhány elhivatott műfordító – karmester, kiállítóterem, mindenféle szabad tér –, és befogad bennünket a világ. Amennyiben befogadón nem személyes világhírt értünk, hanem gesztusrendszert és műélvezetet.

5 – *Hogyan egyeztethető össze a művészi szabadság és a művész elkötelezettsége?*

Egyedül a szabadságomnak vagyok elkötelezve. Szabadságom megteremtése a napi feladat. Csak szabad ember tud életet menteni. Hogy aztán mi örök, arról magasabb szférákban döntenek. Addig nem érek föl.

(Előző számunk mellékletéhez utólag érkeztek meg Gergely Ágnes költő, műfordító válaszai. Ígéretünk szerint ezt és a továbbiakban esetleg még érkező válaszokat közöljük.)